

## Prikazni na nebu.

Povsod, kamor koli naše oko pogleda, razširjeno je kraljestvo božjega stvarjenja; povsod se nam prikazujejo prečudna dela vsemogočnosti božje na zemlji in nad zemljo. A nebeški oče nij ustvaril vseh teh čudežev samo za to, da bi je mi gledali in se jim čudili, nego volja njegova je, da mi premišljevajé njegova dela napredujemo v modrosti, s katero se dopadamo njemu, Stvarniku vesoljnega sveta.

Kedór opazuje sonce, kedar vzhaja in zahaja, in si pri vsem tem ničesa ne misli; kedór si sjajni mesec in migljajoče zvezde predstavlja kakor nekaj vsakdanjega in navadnega, ta Boga v njegovih delih še jako slabo pozna.

Ljudje v starodavnih časih so si mislili, da naša zemlja, sonce, mesec in zvezde stoje baš onako, kakor se nam na oči vidijo. V onej dobi so si ljudje predstavljali našo zemljo kakor kako veliko raván, nad katero sonce, mesec in zvezde vzhajajo in zahajajo samo zaradi zemeljskih prebivalcev.

Kasneje se je pokazalo, da se motijo, in pripoznali so, da je zemlja okrogla; a vendar so še zmirom mislili, da stoji zemlja nepremično v velikem prostoru sveta, in sonce, mesec in zvezde se verté okolo nje. Tega mnenja so bili ljudje do 16. stoletja.

Še le v 16. stoletji se je našel nek jako učen in pobožen mož, ki je vse svoje življenje posvetil premišljevanju božjih stvari v naravi, ter je s temeljitimi razlogi dokazal, da se ne suče sonce okolo zemlje, nego zemlja okolo solnca in ž njo yred tudi mesec in še druge zvezde. On nam je razjasnil po redu nebeška telesa, katera se sučejo okolo solnca, in je vse te prikazni na nebu raztolmačil tako, kakor so to pozneje razložili mnogoverstni učenjaki sè svojimi natančnimi opazovanji in temeljitimi računskimi dokazi.

Ta mož je bil Nikolaj Kopernik, rojen v Torunu na Pruskem 1473. l., umrl je v Frauenburgu 1543. leta. On je bil kanonik stolne frauenburške cerkve na baltiskem morji. Njegovo prekrasno delo, v katerem je neutrudljivi preiskovalec z največjo marljivostjo popisal vse, kar si je dokazati prizadeval, bilo je posvečeno papežu Pavlu III., in potem tiskano 1543. leta. Zvezdoznanci so njegova preiskovanja nadopolnili z novimi, in tako se imamo njim zahvaliti, da smo se s premodro uredbo sveta seznanili popolnejše, nego je bilo to mogoče sè samim opazovanjem solnca, meseca in zvezd.

č.

## Naša zemlja.

Zemlja, na katerej prebivamo, je terda krogla in prósto plava v zraku. Solnce jo obséva in greje. Proti solneu obernjena stran ima dan, nasprotna pa noč. Zemlja je zeló velika, in ima v obsegu 5400 zemljepisnih milj (40068 Kilometrov). Najvišje gore na zemlji so kakor peščeno zerno ob morskem bregu in naša jezera kakor kapljice v vedru vode.

Suha zemlja se loči v pet delov. Imenujejo se: Evropa, Azija, Afrika, Amerika in Avstralija. Pervi tri deli se imenujejo stari svetovi.